

PATRONUL NOSTRU SPIRITUAL

CZU: [061.3:821.135.1.09]:027.52(478-25)=135.1

COLOCVIUL NAȚIONAL CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ „BOGDAN PETRICEICU HASDEU – SPIRITUS LOCI”, EDIȚIA I: „B.P. HASDEU LA ORA RELECTURII”

*Elena TARAGAN, drd. USM,
șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

Pe data de 26 februarie 2025, ziua nașterii ilustrului savant Bogdan Petriceicu Hasdeu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a organizat prima ediție a Colocviului național cu participare internațională, dedicat patronului spiritual al bibliotecii: „Bogdan Petriceicu Hasdeu – spiritus loci”. Inițiator al evenimentului a fost dr. hab. Elena Ungureanu, șefa Secției studii și

cercetări din cadrul BM, care a considerat, pe bună dreptate, că e imperios necesar ca biblioteca care poartă numele acestui cărturar al epocii, cu o vastă operă ce vedește un om de geniu, să îi aducă un omagiu, invitând publicul la o „oră a relecturii”.

Au dat curs invitației de a fi prezenți la eveniment colegii bibliotecari, scriitorii și cercetătorii din România și Republica Moldova. Evenimentul a fost susținut de către Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău.

În deschiderea colocviului, dr. Mariana Harjevschi, directorul general

al BM „B.P. Hasdeu”, a afirmat: „Hasdeu este considerat de bibliotecarii noștri un vizionar, un luptător pentru adevăr, cunoaștere și demnitate națională. Prin urmare, scopul instituției noastre este acela de a-i redescoperi moștenirea intelectuală, dar și de a reflecta asupra relevanței ideilor sale astăzi. Prin acest colocviu dorim să aducem un omagiu acestei personalități care a susținut educația ca reper al dezvoltării civilizatoare”. Directorul general al BM a adus mulțumiri echipei de organizare (Secția studii și cercetări și Secția activitate editorială a BM) și, în mod special, Lidiei Kulikovski, care, de-a lungul timpului, prin numeroase activități și inițiative, a menținut viu interesul pentru patronul nostru spiritual.

A urmat discursul dnei dr. hab. Elena Ungureanu, șefa Secției studii și cercetări a BM „B.P. Hasdeu”: „Trei decenii de apropiere de Hasdeu: scurtă prezentare a celor 21 de volume B.P. Hasdeu din colecția «Moștenire» (Editura «Știința»), lansate la Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu» (1993-2023)”. Aceste volume au apărut grație parteneriatului dintre Editura „Știința” și Biblioteca Municipală. Studiile introductive ample și bine elaborate au fost semnate de Stancu Ilin, Ionel Opreșan, Grigore Brâncuș. Volumele au următoarele titluri: Volumul 1 – Poezii; Volumul 2 – Proză; Volumul 3 – Dramaturgie; Volumul 4 – Studii și articole literare, filosofice și culturale; Volumul 5 – Folcloristică; Volumele 6-7 – Scrieri istorice; Volumul 8 – Istoria critică a românilor; Volumul 9 – Studii de lingvistică și filologie; Volumele 10-11 – *Cuvente din bătrâni; Cărțile poporane ale românilor în secolul XVI*; Volumele 12-14: *Etymologicum Magnum Romaniae*; Volumele 15-17 – Publicistica politică; Volumul 18 – Folclor literar (1). Folclor tradițional în versuri; Volumul 19 – Folclor literar (2). Proza populară; Volumele 20-21 – Arhiva istorică a României. Dna Elena Ungureanu a menționat că în folcloristică B.P. Hasdeu este un titan, iar în dicționarul *Etymologicum Magnum Romaniae* fiecare cuvânt este o monografie. Valorificarea operei hasdeiene rămâne un deziderat pentru viitor. Avem mare nevoie de adevărați hasdeologi astăzi.

A urmat prezentarea lui Ivan Pilchin, șef al Secției activitate editorială a BM, cu titlul „B.P. Hasdeu: cititorul și colecționarul de cărți”. Dumnealui a pus în lumină sursa enciclopedismului și a erudiției lui B.P. Hasdeu, evidențiind rolul transformator și formator al bibliotecilor din viața sa. Totodată, a vorbit despre anumite

preferințe literare ale savantului, dând citire unor afirmații din paginile de jurnal ale enciclopedistului.

Dr. hab. Cristinel Munteanu a prezentat comunicarea „B.P. Hasdeu: un veritabil deschizător de drumuri în teoria limbajului”, detaliind chestiuni de lingvistică și avându-l în vizor și pe Eugeniu Coșeriu – „maestrul nostru al tuturor – adevăratul continuator al basarabeanului Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

Mircea V. Ciobanu, scriitor și cercetător, redactor-șef al Editurii „Știința”, a avut un discurs cu titlul „Cine îl mai citește azi pe Hasdeu (și la ce i-ar trebui)?”, în care a vorbit despre dramaturgia cu caracter istoric a lui B.P. Hasdeu, trasând o linie fină între istorie și literatură. De asemenea, cercetătorul a abordat subiectul polemicilor purtate de Hasdeu cu istorici și critici ai vremii.

Dr. Adriana Ungureanu, scriitoare din România, a avut comunicarea „Bogdan Petriceicu Hasdeu și Carl Gustav Jung – o întâlnire în prezent”. Scriitoarea a vorbit despre faptul că, după Jung, „imaginea pe care noi o percepem asupra unei personalități este o imagine proiectată la nivel colectiv”. E riscant să vorbim despre Hasdeu așa cum îl înțelegem în mod subiectiv, întrucât acest savant nu și-a scris autobiografia. Lectura operei sale în întregime reprezintă o „portiță” spre cunoașterea personalității, întrebându-se: dar oare cine este Hasdeu cel real, cel adevărat?

În finalul ședinței în plen, dr., conf. univ. Lidia Kulikovski, formator din cadrul Campusului Competențelor al BM, a ținut comunicarea „Preocupări și contribuții ale Bibliotecii Municipale «B.P. Hasdeu» la valorificarea operei hasdeiene”. Lidia Kulikovski a vorbit despre oameni, parteneriate și evenimente care au fost realizate la BM de-a lungul deceniilor, avându-l drept stindard pe ilustrul savant și scriitor: „Aveam impresia că conducem o masonerie hasdeiană, întrucât Hasdeu, ca patron al bibliotecii, a adunat în cadrul instituției foarte mulți oameni: Pavel Balmuș, Vladimir Beșleagă, Vasile Vasilache, Nicolae Romanenco, Vasile Malanețchi sunt doar câteva nume. Au fost realizate parteneriate cu edituri și cu Muzeul de la Câmpina. B.P. Hasdeu a însemnat vitalitate în spațiul științific și material inepuizabil pentru cercetători și istorici”.

După finalizarea sesiunii în plen au urmat două ateliere. Atelierul I a avut genericul „B.P. Hasdeu în oglinda posterității: relecturi, receptări, reflectări”, la care au participat următorii vorbitori: Anișoara Budui și Adriana Florentina Malanciuc (bibliotecare, Biblioteca Universității din Suceava), Vitalie Răileanu

(șeful Bibliotecii „Onisifor Ghibu”), Maria Bivol (șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), Evelina Bocancea (șef serviciu, Secția tehnologia informației, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova), Anastasia Moldovanu (șefa Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”), Andrei Verebcean și Cristina Dicusar (Secția „Memoria Chișinăului”, BM „B.P. Hasdeu”). Subiectele abordate au vizat: opera dinastiei Hasdeu reflectată în colecțiile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și ale Bibliotecii Universității din Suceava, afecțiunea cercetătorilor Pavel și Clara Balmuș față de Hasdeu, aspecte literare ale erotismului în proza hasdeiană, Hasdeu în paginile presei de altădată. În cadrul atelierului a fost prezentată o excursie virtuală dedicată prezenței lui B.P. Hasdeu la Chișinău.

Atelierul II, cu genericul „B.P. Hasdeu: drame ale destinului, aventuri ale cunoașterii”, i-a avut ca vorbitori pe: dr. Mariana Harjevschi (director general al BM „B.P. Hasdeu”), dr. Ludmila Șimanschi (șef de redacție, Editura „Știința”), Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), Elena Taragan (drd., șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Ștefan Sofronovici (Centrul Academic Internațional Mihai Eminescu). Printre subiectele abordate de participanți s-au numărat: spiritul civic în opera publicistică hasdeiană, arhiva spiritistă a lui Hasdeu, enciclopedismul lui B.P.

Hasdeu și specializarea contemporană, întemeierea și promovarea metodei științifice hasdeiene de studiere a folclorului, destinul și aspirațiile Iuliei Hasdeu.

Comitetul științific al colocviului a fost alcătuit din: dr. Mariana Harjevschi (director general al BM „B.P. Hasdeu”, președinta comitetului științific), dr., conf. univ. Lidia Kulikovski (formator, Campusul Competențelor, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab., prof. univ. Cristinel Munteanu (Universitatea Internațională Danubius, Galați, România); dr. hab. Elena Ungureanu (șefa Secției studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”); dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Adriana Ungureanu (scriitoare, București, România); Ivan Pilchin (șeful Secției activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”); Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova).

Comitetul organizatoric al colocviului a fost alcătuit din: dr. hab. Elena Ungureanu (șefa Secției studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”, președinta comitetului organizatoric), Ivan Pilchin (șeful Secției activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Claudia Tricolici (șef serviciu, redactor bibliograf, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Elena Taragan (drd., șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Maria Bivol (șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), membrii Secției comunicare și membrii Secției tehnologia informației a BM „B.P. Hasdeu”.